

עין השפעת ר' יונה והל"ה ע"ן הל"ה - חסד

מכוני ואשב ואשמע דברי ר' עקיבא הלמידי שאמר חביבין יסורין א"ל עקיבא בני זו סנון לך א"ל רבי סקרא אני דודר בן שתים עשרה שנה פגשה במלכו והחמים וחמש שנה מלך בירושלים ונר ויש הרע בעיני ה', וכתב י"ג אל על משלי שלמה אשר העתקה אנשי חוקיהו מלך יהודה, ובי תעלה על דעתך שחוקיהו מלך יהודה לכל העולם למד הורה ולמנשה בנו לא למד אלא סכל מורה שומר בו וכל עמל שעמל בו לא החזירו למוטב אלא יסורין שנאמר 'ודבר ה' אל מנשה ואל עמו ולא הקשיבו ויבא ה' עליהם את כל שרי צבא אשר למלך אשור וילכדו את מנשה בחתים וכתב י' וכהצד לו חלה את פני ה' אלהיו ויכנע מאד, הא למדת שחביבין יסורין י"סאי יסאסררהו בנחשותים עשה לו בחטיו *מולאיר כל נחשת ועשו אותו נקבים נקבים ונתגווהו: לתוכה והתחילו מסקיין תחתיו ובית שראת צרתו צרה לא הניח ע"א בעולם שלא הזכירה צלמא פלן איתי שימבי וכין שלא העיל לו כלום אמר זכור אני שהיה אבי מקרא הפסוק היה לצד לך ומצאוך כל הרברים האלה ושובת עד ה' אלהיך דרי אני קרא אותו: אם יענני מוטב ואם לאו כל אפיא שוך וזה מלאכי השרת קומתין את הלנות של רקיע שלא תעלה תפלתו לפני המקום ואומרם לפניו רבן העולמים ארם שהעמיד צלם ביהיכל: כלום יש בו תשובה, אמר דלם חקביה אם איני מפבלו בתשובה הרי הדלת געול כנגד כל בעלי תשובה, מה עשה חקביה חתר לו כמין חתירה אחת תחת כסא הכבוד שלו ושמע תהנתו, הה"ד "ויהפלא אלו ויעתר לו ויחתר לו" (כתוב).

(3)

כחה ה חסדה
עין השפעת ר' יונה והל"ה ע"ן הל"ה - חסד

2
אמר להם ר' אליעזר לתלמידיו
מכוני ואשב ואשמע דברי ר' עקיבא הלמידי שאמר חביבין יסורין א"ל עקיבא בני זו סנון לך א"ל רבי סקרא אני דודר בן שתים עשרה שנה פגשה במלכו והחמים וחמש שנה מלך בירושלים ונר ויש הרע בעיני ה', וכתב י"ג אל על משלי שלמה אשר העתקה אנשי חוקיהו מלך יהודה, ובי תעלה על דעתך שחוקיהו מלך יהודה לכל העולם למד הורה ולמנשה בנו לא למד אלא סכל מורה שומר בו וכל עמל שעמל בו לא החזירו למוטב אלא יסורין שנאמר 'ודבר ה' אל מנשה ואל עמו ולא הקשיבו ויבא ה' עליהם את כל שרי צבא אשר למלך אשור וילכדו את מנשה בחתים וכתב י' וכהצד לו חלה את פני ה' אלהיו ויכנע מאד, הא למדת שחביבין יסורין י"סאי יסאסררהו בנחשותים עשה לו בחטיו *מולאיר כל נחשת ועשו אותו נקבים נקבים ונתגווהו: לתוכה והתחילו מסקיין תחתיו ובית שראת צרתו צרה לא הניח ע"א בעולם שלא הזכירה צלמא פלן איתי שימבי וכין שלא העיל לו כלום אמר זכור אני שהיה אבי מקרא הפסוק היה לצד לך ומצאוך כל הרברים האלה ושובת עד ה' אלהיך דרי אני קרא אותו: אם יענני מוטב ואם לאו כל אפיא שוך וזה מלאכי השרת קומתין את הלנות של רקיע שלא תעלה תפלתו לפני המקום ואומרם לפניו רבן העולמים ארם שהעמיד צלם ביהיכל: כלום יש בו תשובה, אמר דלם חקביה אם איני מפבלו בתשובה הרי הדלת געול כנגד כל בעלי תשובה, מה עשה חקביה חתר לו כמין חתירה אחת תחת כסא הכבוד שלו ושמע תהנתו, הה"ד "ויהפלא אלו ויעתר לו ויחתר לו" (כתוב).

3
ור"ל כי רב אשי
היה סובר כי היו טועים אחר הע"ג, ולא היה הדבר הזה משום יצרם הרע שהיה גובר בהם רק בשביל שלא היו חכמים כי כן ולכן סעו אחר הע"ג, והשיב לו כי דבר זה אינו כי חכמים היו, רק בשביל שהיה היצר גובר בהם היו עובדים ע"ג, ואלו היה הוא באותו דור היה רך אחריה והיו נקים כשפולי גלימא, כי כאשר החוטא הוא חכם ויוודע שהוא חוטא רק שהוא אינו יכול למשוך על יצרו, הוא חפץ ואוהב שיבא לו מנוע עד שלא יוכל לחטוא, אבל הסכל אדרבה אם יבא לו מניעה מסדר הוא המניעה כי אינו יודע כמה גדול החטאו

לכך אמר אלו היית חכם לא היית עושה כמו שעושה החכם שהוא חפץ שיבא לו מניעה אל החטא, אבל אתה אם היה בא לך מניעה כמו הגלימא שהיה מעכב עליך שלא לרוץ אחר הע"ג, נקיסת אותו בידך כדי שלא יעכב עליך לרוץ אחר ע"ג, כי אין אתה חכם כי כן כמו באותו דור, שהם בודאי היו תפסים שיבא להם מעכב שלא יחטאו כי ידעו כמה גדול החטא, אבל אתה לא תבימת כולי האי והיית נקיסת כשפולי גלימך שלא יעכב עליך מנוע מן החוץ והיית רך אחר העכירה הוא הע"ג, ומהו תדע כי חכמים גדולים היו רק בשביל שהיה יצרם מושל בהם.

מכאן נראה שחכמינו חסד

(4)

4
חזק מנשה ומה ענין פסוקיך לומר וחכמי דלתך ומה ענין דין זה מהיכא נעים למישראל האטוה ויכחל ע"פ מ"ט כ"י במנשה כר"ג דמנשא יש לו חלק לפע"כ טעמא מנשה ולתו בכלל ג' מנשים שאין להם חלק לפע"כ ולהכי הא דקאמר יפמח חננין מטום מנשא אמר לו לגבי ירבעם והלאה וזה דלא הוא קאמר הכי דמקרי לעיל ירבעם חמר לאיש מנחם ולפי שאמר חננין בלשון נעים וכלל מנשא עם ירבעם והלאה שאין להם חלק לפע"כ אחתיו ליה מנשא וה"ל חלק וצדק דחננין ומה דאמר גס בלשון נעים מדבר בעדס דממט חננין וחכמי דלתך שמת בעו"כ כלאו יש להם חלק לפע"כ זה שאמר קרית לו דמיט בולל רמתי דינוןך פתחן לקרות חננין כמנ"ו וצמו"כ ולפי כן דלס אין חלק לפע"כ ולי יש חלק לפע"כ פ"י המנשה שפשימי ח"ס לו מהיכא נעים למנשי המנוח וכו' וכו' שנגמט ענגמט להם ילא חסכל כל ברכת הנכסין הנכבדין דמנכין פליסם בלשון ניהא וזהו לגי שנגמט ארם כרפאשו נתקלס האדמס מנשם הכניאח מתת כמה געיקר מהכל פלאה טמא

5
ואחז"ל בדיןא שוכה ישראל ע"ה אלקך אפילו היה בופר בעיקר והניחא בפ"ק דראש השנה בית שלמי אומרים כי היה ליהם דין כו' עד פושעי ישראל בגון וירון בגוהנם ויורונו בה י"ב חודש לאחר י"ב חודש גופן כלה ונשתרין נשרפת וכו' עד אבל הנינים והמסורות הברייתא וכתבו התוספות על זה וכל הני דשפתין ברלא עשו תשובה וכן פורשו התוספות ברא מצויעה ברק הורח ברבור האתח ל חוץ מ"י שירדן ואין עוליס ולא ובלתו כשלא עשו תשובה דתשובה מועלת לכל דבר ואיכא למ"ד דב"ח גדולים מאותן שרתי צדיקים מעולם ע"ל ההוספו במקום הנזכר.

מה שכתב ר"ה חסד

(5)

5
וכתב המיומני בספר הטרע כהלכות השוכה פ"ג והביאו החניא בסומן ע"ב ו"ל ואלו שאין להם חלק לע"כ אלא נכרתין ונאבדו ונדונים על גדול השועם לער ולעולמי ועולמים המינין והאפוקרוסין והבוכרים בהחיות המתים והבוכרים בתורה וכו' ונחשב שם עור הרבה שאין להם חלק לע"כ וככה לבסוף ו"ל ב"ר א' שכל אחר מאלו אין לו חלק לע"כ כשמת בלא תשובה אבל אם שב מרשעו ונחם והוא בעל תשובה הרי זה מבטי ע"כ שאין לך דבר שעומד בפני התשובה ואפילו כבר בעיקר כל ימיו ובאחרונה שב יש לו חלק לע"כ וכו' האריך עוד בזה וליקד איני צריך לומר שביני עלי השניא בבזיון קרשים (כראיתא ב' במה מליקין) והוא אחר מהדברים שאמרו עליהם ה"ל אע"פ שיש בזה הורה ומ"ס אין לו חלק לע"כ דרשו ר"ל (במסכת יבמות ופרק קמא דר"ה) על פסוק אם יכפר עון בית עלי כובח ומנחה וכו' כובח ומנחה אינו מתבפר אבל מהתבפר הוא ב"ח ובג"ח: הא קמן שהתשובה מועלת על כל דבר פשע ועל כל חטא ורשע: וד"ה דאמר' במס' חגיג' (פ' א' דנדרשין) דיצאה ב"ה ואמר' שוכה בנין שוכבי' חזק מאחד כו' השוכה בצור שורע את כבודו ומכון למרוח בו וא"ת והלא מנשה משופר להכעיס היה ואפ"ה כשעש' תשוב' קבלו רב"ה כראדרי בפיקי ר"א ר' יהושע אומר הרע לך כח התשובה בה ד"הא' ממנשה כן חוקיה שעשה כל הנצונת רעות שבעולם והרבה לעשות הרע בעיני ה' לרבעים וכו' עד וכאו שרי גרודי אשרו ותיודי אורו בבלה וכו' ושם קרא לכל אלהים אחרים שוכה להם ואין אחר מהם קורא אותו ולא עונה אותו ומצליא אמר אקרא לאלהי אבותי בכל לבי אולי ישנה ה' לי בכל נפלאותיה וכשקרא לאלהי אבותיו ויענה לו ושמע תפלתו ושמתו כל החלונות של מעלה ואמרו עד באורה שעה עמדו מלאכי השרת ושמתו כל החלונות בתשובה וכו' א"ל אם לפניו בשרשע ארם שחעמיר צלם בהיכל אתה מקבלו בתשובה וכו' א"ל אם אינו מקבלו בתשובה הרענו נועל דלת בפני כל ב"ח מה עשה הרב"ה ויתפלה לו חתירה מתחת כסא כבודו מסקים שאין מלאך יכול לשלום הקב"ה ויתפלה אלו ויעתר ושמע תפלתו וזו נהנו א"ל לוי בערבי' צווחין לחתירה עתירה ע"ל וי"ל דמטומד להכעיס דאמר ומשופר לרבעים דמנשה אינם נכנסים תחת כסא כבודו שם על ב' בתוניהו וזה היה יודע כבודו ר"ל הכיר האמת עם עמו יודע כבודו שהוא יהודך ומלך הכבוד סלת ואין עוד מלכדו ומכון למרוח בו באמרו בשמא ח"י שתי רשויות יש בשמים הרי העיר שרות שקר בעצמו ע"כ נטרד מן העולמות משא"כ במנשה אעפ"י שהיה מושל להכעיס לא נאמר אצלו ידע כבודו וכו' והמשביל וכן:

מה שכתב ר"ה חסד

